

עין משפט
נר מצוה

כו:

מדמעת י‏ **ל** דע"ג דטרומת חוזה לארץ מדמעת כדתינא במנחות בפר' רבי ישמעאל (דף ק) ושמוא אפילו השניה במקומות השנויים במשנה אינה מדמעת וגרסה לרבי דצין הכא וצין הסם אף במקום שהחמירו להפריש חלה שניה לא החמירו להפריש שתי תרומות דהא לא מנריך

במשנה להפריש שמים אלא בחלות ויש ליתן טעם שבחלה יש יותר לחוש שלא תשתכח משום דשייכא בכל אדם המגלגל עסקו אבל תרומה אין רגילין בה אלא בעלי קרקעות וממרחי תבואות: **ובי** הזאה יש צנו. ולא היה נראה ילא לומר שכשנטמאין במת היו הולכין ומזין בארץ וחוזרים ואוכלים בתרומה דמשום טומאת חוזה לארץ לא חשו בחלה חוזה לארץ אבל בכל ימי הטומאות דאורייתא אסור כל זמן שלא טבל כיון ימי דמן התורה י אפילו לחולין כי אין סברה שמקנו חלת כהן בחוזה לארץ שאין יכול לאוכלה אלא אם כן ילך ויהי בארץ ישראל ומטומאת המת אי אפשר להזהר דע"ג דלריצין ליזהר מחמת כהונתם מכ"מ מטומאת חרב שהיא כחלל אפילו על ידי אהל כדמוכח בזויר בפר' כהן גדול (דף נג:) שמהאיל על חרב כמאחיל על המת ובפרש"ה אלו מוכס שהספוד נעשה כחלל ע"י אהל המת מאותם לא היו יכולים לזהר וגם אין לריצין יי' לפרוש כממת כדתינא בריש תוספתא דאהלות כל טומאת המת שאין הנזיר מגלה עליה

אין כהן מזהיר עליה ולהכי מסתברא שגלה הזאה וטבילה היו אוכלין אותה וצריך לפרש מתוך הלכה זו דהא דתנן במסכת חלה (פ"ד מ"ח) מן הנהר י עד אמתן ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן כו' וטבול יוס אוכלה ר' יוסי אומר א"ל טבילה ואסורה ייטח לזרים כו' בטבול יוס דבעל קרי מיירי ושרי בלא הערב שמש אע"פ שטומאה יוצאה עליו מגופו דאי בטמא מת וכי הזאה יש לנו ייט ור' יוסי אומר אפילו בעל קרי א"ל טבילה תדע מדקתי סיפא ואסורה לזבים ולזבות לנדות ולילודות ולא חשיב בעל קרי והיה דסיפא לא צריכא אלא לר' יוסי דקאמר צירושלמי לרבי יוסי נזרכא אע"פ שכתוב בה לר' יהודה דומה טעות סופר ולר' יוסי גרסינן ואנצ גררא אפרש מחלה המשנה (שם) דתנן שלש ארצות לחלה מא"י עד כזב חלה אחת מכזב עד הנהר ועד יי' אמנוס שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור יש לה שיעור ושל כהן אין לה שיעור יי' שמקום טומאה הוא ואין יכולין לשמור עצמן ופירותיהם בטהרה מחמת שסמוך הוא לארץ העמים וחלותיהן טעונות שריפה ולכן מפרישין שתי חלות אחת לאור אחת חלה טמאה דאורייתא שפירותיהן גדילין בא"י ואחת לכהן שלא תשתכח מורת חלה ושל אור יש לה שיעור כדמפרש צירושלמי מפני שהוא מדברי תורה ושל כהן אין לה שיעור מפני שהוא מדברי סופרים והדר קתני י' ומנ יי' אמנוס ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור ומפרש צירושלמי יי' ושל אור אין לה שיעור מפני שהיא נשרפת ושמהין מדברי סופרים והדר קתני וטבול יוס אוכלה ר' יוסי אומר א"ל טבילה ואסורה לזבים ולזבות לנדות ולילודות ונאכלת עם הזר על השלחן וניתנת לכל כהן והיא המשנה דמייתי בריש כל הבשר (חולין דף קד.) אלא שהש"ס מציא שם בקוטר וכן דרך הש"ס להאריך ולקצר כשמציא משניות מותרות ומורעים ומשנה הלשון כפי האורך כי היא דספק ביהא י' שמציא הש"ס (פסחים דף י.) על משנת נכנס לבקעה והיא שנויה על משנה אחרת שלמעלה הימנה בסמוך לה בנס' טהרות וכן משנה במסכת ערלה (פ"ג מ"ח) והש"ס מקצר שם בנס' ע"ז כי אין יא לומר שאותה משנה הכרם מנטרפין ר"ש אומר אין מנטרפין והיא שנויה באורך בנס' ערלה (פ"ג מ"ח) והש"ס מקצר שם בנס' ע"ז כי אין יא לומר שאותה משנה שמציא שם זו היא אותה יא שלמעלה ששנויה בקוטר פירק קדשי מוצח (מעילה דף יח.) כי אין פירושוש שזה כמו שפירש רבינו תם שאותה יא של מעלה צנריך לבית ולמלקות דומיא דכל הנהו של אותו הפרק ואתה שמציא במסכת ע"ז מיירי יא לנתינת טעם ולאסור במאחיס בתערוכתה כדמוכח גופה דמתני' דערלה ודוק ותשכח ולהכי מייתי במסכת ע"ז ראייה ממנה דאיסור ואיסור לא מנטרפין לר' שמעון דמעיילת דרבי שמעון דמעילה דפירש מילתיה דר' שמעון דקתני עלה ר' שמעון אומר אין מנטרפין היינו ליתן טעם דבהכי איירי תנא קמא ומילתיה דרבי שמעון דמעילה מפורשת בגמ' דמעילה (דף ת.) אין מנטרפין א"ל צנריך דכל שהוא למכות והאי וניתנת לכל כהן הוא פירושא לכל כהן אפילו לכהן עם הארץ אע"פ שתרומת יי' (עם) הארץ אינה ניתנת אלא לכהן חבר שישמרנה בטהרה ובתרומת חו"ל לא גזרו שמא יאכלה צימי טומאתו וכן משמע דומיא דמה ששנינו אחר משנה זו ואלו ניתנין לכל כהן יי' ומשיב בדהייהו הזרוע והלחיים והקצה וראשית הגז וכיוצא בהן מידי דלא שייך בהו איסור טומאה ומכ"מ אם יש חבר ועם הארץ לא יתן לעם הארץ כדאמר בפרק הורוע (חולין דף קל:) מנין שאין נותנין מתנה לכהן עם הארץ שנאמר לתת מנת למחזיקים מורת ה' מחזיק בתורת ה' יש לו מנת ושאין מחזיק אין לו מנת ולא כמו שפירש הקונטרס בכל הבשר (שם דף קד:) דלכל כהן אחא לאשמועינן שאפילו אין מחזיק יתנו לו חלת ח"ל דהא משנה שאחר זו אי אפשר לומר כן דקחשיב בה מתנות דאמרי ענלייהו שאין ניתנות אלא למחזיקים אלא ודאי היכא דליכא חבר מיירי הכא א"נ אפילו איכא ייט חבר אלא שאינו צריך למתנות יתנו לעם הארץ עני שמצווים להחיותו שאם לא יתנו לו יטערכו ליתן לו חולין והשתא דפרישית הא דקתני טבול יוס אוכלה היינו טבול יוס ייט(י) (קא בעי לה) ולא בעי הערב שמש ואע"פ שטומאה יוצאה עליו מגופו נראה ל' לומר דה"ה חלת האור בצבל ודין אע"פ שאסורה למי שטומאה יוצאה מגופו לא בעיא הערב שמש ואין להחמיר יותר מחלת כהן דההיא משנה יי' ומאן דמחמיר בה לאוסרה בטומאת שרץ שרי לטמא שרץ לאחר טבילה ומיהו אין ראיה כל כך כי שמא אע"פ שהחמירו בה בטמא שרץ קודם טבילה כמו דבעל קרי בטבול יוס דשרץ שמא הקילו בה יותר ובהלכות גדולות כתוב בהלכות חלה אמר רבינא הילכך נדה קוזה לה חלה ואכיל לה כהן קטן או מאן דטביל לקריו ועוד כתוב בהלכות גדולות דחלה בא"י אין מפרישין אלא חלה אחת ושורפין אותה וגרסה דעכשיו כיון ששורפין אותה לפי שאין להא הזאה בכל א"י צריך להפריש יי' שניה כמו מכזב עד הנהר ועד י' אמנוס שמפריש חלה שניה שלא תשתכח מורת חלה יי' ור"י ר' ה'ביתא בבוותיה. בהא דמנריך טבילה אלא אפילו טבילה לא בעי ולשון הקו"י לא משמע כן: **שנדה** בשנה אייהו שנה שנבנסת בחברתה. גבי כשכיר שנה בשנה יי' (ויקרא כה) שכירות של שנה זו אין משתלם אלא בשנה אחרת (ב"מ סה.) דרשין בכל חד מעניינא דקרא יי' דגבי מעשר דכתיב שנה בשנה יי' דדרשין לקמן (דף נג:) שאין מתעשר מן החדש על הישן ומן הישן על החדש וצריך לאוקמה הך שמעמא י' דשנה בלא רגלים שצרגלים לחודייהו יי'א(י) בכל שנה איכא כל תאחר כדאמר בפר' דר"ה (דף יא:) וא"ת והא מביעי לבדדרשין בתמורה פ' ואלו קדשים בסופו יי' ואין נפסל משנה לחברתה וכן עוזאי דריש בפר' שני דבזחים (דף כט.) ובפר' דר"ה (דף יא.) המקריב אותו לא ירצה אותו בלא ירצה ואין מאחר נדרו בלא ירצה ומצריך הסם מרי קראי חד לבזור וחד לשאר קדשים וי"ל דהך דשמעמין דהכא נפקא ליה יי' מדאחרים דהתם בזבחים (דף כט.) ובד"ה (דף ה:) ובתמורה (דף כא:) מקיש צבור למעשר מה מעשר אינו נפסל משנה לחברתה כו' ובתמורה (שם:) גמי קאמר דאחרים מוקמי קרא דתאכלנו שנה בשנה יי' לדיכא והנהו דהכא גמי צברי כאחרים: **ה' ה' אמינא** בחוזה ושוק שצ' תורה. לר' עקיבא לית ליה כי הך סברה בסוף איזהו מקומן (בזחים דף יז.) ומפרש יי'א(י) דהתם פליגי בהימנו ודבר אחר אי הוי היקש אור לא:

עד כמה פרק רביעי בבורות

וכי הואה יש לנו. בזמן הזה דכיון דאין עכשיו הזאה י' בזמן הזה הערב שמש גמי לא בעי: לא ליחוש ליה לפגא. בתמיה. וכי לא נחוש לבזוד רב עמרם שאינו כבאן ואין טוב להורות שום הוראה עד שיבא: טונל ואונל. ואין צריך הערב שמש: ולית הלכתא כווסיה. הש"ס קמהדר ליה: **דלשנה** ידידה **מנינ**.

דאם נולד הבכור בניסן רשאי לקיימו עד ניסן אחר ולא אמרינן מתשרי ששלמה שנת מנין עולם שלמה גמי שנת הבכור: **זו שנה של צנור**. כלומר דכי אזלת אחר שנת הבכור היא נכנסת בחברתה דכי הוי לבכור שנה אחת נכנסה שניה למנין עולם מתשרי: **יוס אחד בשנה** זו. דכי שחטו ציוס אחרון לשנתו יכול לאוכלו אותו היום ויוס המחרת שהוא משנה שניה דהיינו שני ימים: ולדני יי' רב מנא לכו. **דלשנה** ידידה **מנינ**: **מקדשים**. משאר קדשים הצאים בני שנה דכתיב זהו כבש בן שנמו: יי' ובפרס יהיה לך כחזה הסנופה. צצכור מישחעי כסדר ויקח קרם: י' מודה אינה נאכלת אלא ליוס ולילה והמורס ממנה דהיינו מזה ושוק כיוצא בה הוא: ואידך

שנתו שלו ולא שנה של מנין עולם ורב נאכל לשני ימים ולילה אחד מנא ליה א נפקא ליה צ'מובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין הקישו הכתוב לחוזה ושוק של שלמים מה להלן שני ימים ולילה אחד אף כאן שני ימים ולילה אחד ואידך

(מ"ח פ"ד מ"ח) דהא דתנן במסכת חלה (פ"ד מ"ח) מן הנהר י עד אמתן ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן כו' וטבול יוס אוכלה ר' יוסי אומר א"ל טבילה ואסורה ייטח לזרים כו' בטבול יוס דבעל קרי מיירי ושרי בלא הערב שמש אע"פ שטומאה יוצאה עליו מגופו דאי בטמא מת וכי הזאה יש לנו ייט ור' יוסי אומר אפילו בעל קרי א"ל טבילה תדע מדקתי סיפא ואסורה לזבים ולזבות לנדות ולילודות ולא חשיב בעל קרי והיה דסיפא לא צריכא אלא לר' יוסי דקאמר צירושלמי לרבי יוסי נזרכא אע"פ שכתוב בה לר' יהודה דומה טעות סופר ולר' יוסי גרסינן ואנצ גררא אפרש מחלה המשנה (שם) דתנן שלש ארצות לחלה מא"י עד כזב חלה אחת מכזב עד הנהר ועד יי' אמנוס שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור יש לה שיעור ושל כהן אין לה שיעור יי' שמקום טומאה הוא ואין יכולין לשמור עצמן ופירותיהם בטהרה מחמת שסמוך הוא לארץ העמים וחלותיהן טעונות שריפה ולכן מפרישין שתי חלות אחת לאור אחת חלה טמאה דאורייתא שפירותיהן גדילין בא"י ואחת לכהן שלא תשתכח מורת חלה ושל אור יש לה שיעור כדמפרש צירושלמי מפני שהוא מדברי תורה ושל כהן אין לה שיעור מפני שהוא מדברי סופרים והדר קתני י' ומנ יי' אמנוס ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור ומפרש צירושלמי יי' ושל אור אין לה שיעור מפני שהיא נשרפת ושמהין מדברי סופרים והדר קתני וטבול יוס אוכלה ר' יוסי אומר א"ל טבילה ואסורה לזבים ולזבות לנדות ולילודות ונאכלת עם הזר על השלחן וניתנת לכל כהן והיא המשנה דמייתי בריש כל הבשר (חולין דף קד.) אלא שהש"ס מציא שם בקוטר וכן דרך הש"ס להאריך ולקצר כשמציא משניות מותרות ומורעים ומשנה הלשון כפי האורך כי היא דספק ביהא י' שמציא הש"ס (פסחים דף י.) על משנת נכנס לבקעה והיא שנויה על משנה אחרת שלמעלה הימנה בסמוך לה בנס' טהרות וכן משנה במסכת ערלה (פ"ג מ"ח) והש"ס מקצר שם בנס' ע"ז כי אין יא לומר שאותה משנה שמציא שם זו היא אותה יא שלמעלה ששנויה בקוטר פירק קדשי מוצח (מעילה דף יח.) כי אין פירושוש שזה כמו שפירש רבינו תם שאותה יא של מעלה צנריך לבית ולמלקות דומיא דכל הנהו של אותו הפרק ואתה שמציא במסכת ע"ז מיירי יא לנתינת טעם ולאסור במאחיס בתערוכתה כדמוכח גופה דמתני' דערלה ודוק ותשכח ולהכי מייתי במסכת ע"ז ראייה ממנה דאיסור ואיסור לא מנטרפין לר' שמעון דמעיילת דרבי שמעון דמעילה דפירש מילתיה דר' שמעון דקתני עלה ר' שמעון אומר אין מנטרפין היינו ליתן טעם דבהכי איירי תנא קמא ומילתיה דרבי שמעון דמעילה מפורשת בגמ' דמעילה (דף ת.) אין מנטרפין א"ל צנריך דכל שהוא למכות והאי וניתנת לכל כהן הוא פירושא לכל כהן אפילו לכהן עם הארץ אע"פ שתרומת יי' (עם) הארץ אינה ניתנת אלא לכהן חבר שישמרנה בטהרה ובתרומת חו"ל לא גזרו שמא יאכלה צימי טומאתו וכן משמע דומיא דמה ששנינו אחר משנה זו ואלו ניתנין לכל כהן יי' ומשיב בדהייהו הזרוע והלחיים והקצה וראשית הגז וכיוצא בהן מידי דלא שייך בהו איסור טומאה ומכ"מ אם יש חבר ועם הארץ לא יתן לעם הארץ כדאמר בפרק הורוע (חולין דף קל:) מנין שאין נותנין מתנה לכהן עם הארץ שנאמר לתת מנת למחזיקים מורת ה' מחזיק בתורת ה' יש לו מנת ושאין מחזיק אין לו מנת ולא כמו שפירש הקונטרס בכל הבשר (שם דף קד:) דלכל כהן אחא לאשמועינן שאפילו אין מחזיק יתנו לו חלת ח"ל דהא משנה שאחר זו אי אפשר לומר כן דקחשיב בה מתנות דאמרי ענלייהו שאין ניתנות אלא למחזיקים אלא ודאי היכא דליכא חבר מיירי הכא א"נ אפילו איכא ייט חבר אלא שאינו צריך למתנות יתנו לעם הארץ עני שמצווים להחיותו שאם לא יתנו לו יטערכו ליתן לו חולין והשתא דפרישית הא דקתני טבול יוס אוכלה היינו טבול יוס ייט(י) (קא בעי לה) ולא בעי הערב שמש ואע"פ שטומאה יוצאה עליו מגופו נראה ל' לומר דה"ה חלת האור בצבל ודין אע"פ שאסורה למי שטומאה יוצאה מגופו לא בעיא הערב שמש ואין להחמיר יותר מחלת כהן דההיא משנה יי' ומאן דמחמיר בה לאוסרה בטומאת שרץ שרי לטמא שרץ לאחר טבילה ומיהו אין ראיה כל כך כי שמא אע"פ שהחמירו בה בטמא שרץ קודם טבילה כמו דבעל קרי בטבול יוס דשרץ שמא הקילו בה יותר ובהלכות גדולות כתוב בהלכות חלה אמר רבינא הילכך נדה קוזה לה חלה ואכיל לה כהן קטן או מאן דטביל לקריו ועוד כתוב בהלכות גדולות דחלה בא"י אין מפרישין אלא חלה אחת ושורפין אותה וגרסה דעכשיו כיון ששורפין אותה לפי שאין להא הזאה בכל א"י צריך להפריש יי' שניה כמו מכזב עד הנהר ועד י' אמנוס שמפריש חלה שניה שלא תשתכח מורת חלה יי' ור"י ר' ה'ביתא בבוותיה. בהא דמנריך טבילה אלא אפילו טבילה לא בעי ולשון הקו"י לא משמע כן: **שנדה** בשנה אייהו שנה שנבנסת בחברתה. גבי כשכיר שנה בשנה יי' (ויקרא כה) שכירות של שנה זו אין משתלם אלא בשנה אחרת (ב"מ סה.) דרשין בכל חד מעניינא דקרא יי' דגבי מעשר דכתיב שנה בשנה יי' דדרשין לקמן (דף נג:) שאין מתעשר מן החדש על הישן ומן הישן על החדש וצריך לאוקמה הך שמעמא י' דשנה בלא רגלים שצרגלים לחודייהו יי'א(י) בכל שנה איכא כל תאחר כדאמר בפר' דר"ה (דף יא:) וא"ת והא מביעי לבדדרשין בתמורה פ' ואלו קדשים בסופו יי' ואין נפסל משנה לחברתה וכן עוזאי דריש בפר' שני דבזחים (דף כט.) ובפר' דר"ה (דף יא.) המקריב אותו לא ירצה אותו בלא ירצה ואין מאחר נדרו בלא ירצה ומצריך הסם מרי קראי חד לבזור וחד לשאר קדשים וי"ל דהך דשמעמין דהכא נפקא ליה יי' מדאחרים דהתם בזבחים (דף כט.) ובד"ה (דף ה:) ובתמורה (דף כא:) מקיש צבור למעשר מה מעשר אינו נפסל משנה לחברתה כו' ובתמורה (שם:) גמי קאמר דאחרים מוקמי קרא דתאכלנו שנה בשנה יי' לדיכא והנהו דהכא גמי צברי כאחרים: **ה' ה' אמינא** בחוזה ושוק שצ' תורה. לר' עקיבא לית ליה כי הך סברה בסוף איזהו מקומן (בזחים דף יז.) ומפרש יי'א(י) דהתם פליגי בהימנו ודבר אחר אי הוי היקש אור לא:

מסורת הש"ס

א) תמורה כא: ע"ש, ב) נפרצין יח: מדה מז"י, ג) זבחים נז, ד) נשיר לדף כח, ה) יא. ושם ד"ה ותרומומן, ו) צריכה טבילה אפילו צ"ק, ז) ועד אמתה צ"ק, ח) לזבים צ"ק, ט) אמתה צ"ק, י) מן הנהר ועד אמתה צ"ק, יא) דבעל קרי ולא בעי צ"ק, יב) אמתה, יג) ונע"ע תוס' חולין קד. ד"ה חלת, יד) דרשין. צ"ק, יו) דהכא בשנה, צ"ק, יא) בלא, צ"ק, יג) דליון, צ"ק, יד) שייך לדף כח ע"ה, ק) צ"ל הסם דפלגי בהימנו כו',

תורה אור השלם

1. לפי יי' צלריך תאבולנו שיהי בשנה במקום אשר יבנה וביניהי.

2. ובמלאות ימי טוהרה לכן או לבת תביא כבש בן שנתו לעלה וכן ויקח או תר לקטאת וכן פתח אהל מועד לא הפתח:

3. ובשרם ויקח לך בחוזה התנופה וכשוק הימין לך חוזה: כבודר יח יח

הגהות הב"ח

ה) גמ' ולדבי רב מנא לכו:

גליון הש"ס

גמ' דבי רב חנא. ע' שנת מנ ע' תוס' ד"ה דע"י:

רבינו גרשום

וכי הזאה יש לנו. בזמן הזה דכיון דאין עכשיו הזאה י' בזמן הזה הערב שמש גמי לא בעי: לא ליחוש ליה לפגא. בתמיה. וכי לא נחוש לבזוד רב עמרם שאינו כבאן ואין טוב להורות שום הוראה עד שיבא: טונל ואונל. ואין צריך הערב שמש: ולית הלכתא כווסיה. הש"ס קמהדר ליה: **דלשנה** ידידה **מנינ**. דאם נולד הבכור בניסן רשאי לקיימו עד ניסן אחר ולא אמרינן מתשרי ששלמה שנת מנין עולם שלמה גמי שנת הבכור: **זו שנה של צנור**. כלומר דכי אזלת אחר שנת הבכור היא נכנסת בחברתה דכי הוי לבכור שנה אחת נכנסה שניה למנין עולם מתשרי: **יוס אחד בשנה** זו. דכי שחטו ציוס אחרון לשנתו יכול לאוכלו אותו היום ויוס המחרת שהוא משנה שניה דהיינו שני ימים: ולדני יי' רב מנא לכו. **דלשנה** ידידה **מנינ**: **מקדשים**. משאר קדשים הצאים בני שנה דכתיב זהו כבש בן שנמו: יי' ובפרס יהיה לך כחזה הסנופה. צצכור מישחעי כסדר ויקח קרם: י' מודה אינה נאכלת אלא ליוס ולילה והמורס ממנה דהיינו מזה ושוק כיוצא בה הוא: ואידך שנתו שלו ולא שנה של מנין עולם ורב נאכל לשני ימים ולילה אחד מנא ליה א נפקא ליה צ'מובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין הקישו הכתוב לחוזה ושוק של שלמים מה להלן שני ימים ולילה אחד אף כאן שני ימים ולילה אחד ואידך

א) דגרי רעיו אלו צריך ביאור דלמה לא יאכלו הפעלים בעצמם קודם שפירט דהא צבור בע"מ מותר לזרס אע"פ.